



Hvorfor, hvor lenge, Gud? Tåler Gud våre (an)klager?

Singing the blues.

Bibeltime 2 om og fra Salmenes bok i
Det gamle testamentet.

Kvinesdal Menighetshus 9. sept. 2017.

Torrey Seland, prof.em.

<http://torreys.org/Bibelgruppe>

1



Ulike salmetyper

- Vi har i forrige time nevnt noen salmetyper;
 - F.eks. Sionssalmer, Valfartssalmer, Jahwe kongesalmer, og Kongesalmer og Visdomssalmer.
- Men det er to typer som dominerer her, nemlig
 - Klagesalmer, og
 - Tillits- og lovprisningssalmer
- Disse skal vi se nærmere på:
- Først klagesalmene:
 - Individuelle; 39 stk
 - Kollektive; 44,74,79,80,83,

2



Klagens plass i Bibelen

- **Nød – Israels bortføring i eksil**
 - Jeremia boka (jfr. 'Jeremiade')
 - Klagesangene, etter 587f kr.
- **Klagesalmer i Salmenes bok**
 - Kollektive klagesalmer 44,(58),74,79,80,83,(106,125)
 - Jfr. Klagesangene, Jer 14, 19-22. Dom 21. Jes 64.
 - Individuelle klagesalmer 39 stk.
 - Jfr. Jeremia, spes 11,15,17,18,20 m.fl.
- **Klagesalmer i NT?**
 - Matt 11,17 'Vi spilte på fløyte for dere, men dere ville ikke danse. Vi sang klagesanger, men dere ville ikke sørge.'

3



Litt om klagesalmenes oppbygning

- Tiltale
- Bønn: hør oss
- Bønn: Grip inn
- Klage
 - Over Gud
 - Selvklage: vi er ...
 - Fiendeklage
- Bønn
- Løfte-tillitsutsagn
- Oppbygningen er ikke tilfeldig!
- Den sier også noe!
- La oss lese en av klagesalmene:
- Salme 13

4



Gudsklage

Selyklage

Fiendeklage

Sal 13 Til kor-lederen.
En salme av David.

Tiltale

2 Hvor lenge, Herre?
Vil du glemme meg for
alltid? Hvor lenge vil
du skjule ansiktet for
meg?

3 Hvor lenge skal jeg
ha uro i sjelen og sorg i
hjertet hele dagen?

Hvor lenge skal
fienden ha makt over
meg?

4 Se meg! **Bønn**
Herre, min Gud! Gi
mine øyne lys så jeg
ikke sovner inn i
døden, 5 så min fiende
ikke kan si: "Jeg har
vunnet over ham", og
mine motstandere ikke
jubler når jeg vakler.

6 Men jeg setter min
lit til din miskunn, mitt
hjerte skal juble over
din frelse.

Jeg vil synge for **Løfte**
Herren, for han har
gjort godt mot meg.

5



Sal 4,1-9 Til korlederen. Med strengespill. En salme av David.

2 Svar meg når jeg roper, du min rettferds Gud! Du viser meg en vei ut av nøden. Vær meg nådig og hør min bønn!

3 Mennesker, hvor lenge skal min ære krenkes? Hvor lenge skal dere elske tomhet og jage etter løgn? Sela

4 Vit at Herren gjør under for den som er trofast mot ham. Herren hører når jeg roper til ham. 5 Skjelv for ham og synd ikke mer. Si til dere selv når dere går til ro: «Vær stille!» Sela 6 Bær fram rette offer og sett deres lit til Herren!

7 Mange sier: Hvem kan gi oss lykke? La lyset fra ditt ansikt skinne over oss, Herre!

8 Du gir meg større glede i hjertet enn andre får av korn og vin i overflod. 9 I fred vil jeg legge meg ned og sove. For du, Herre, du alene lar meg hvile trygt.

6



Hva klaget de over?

- Bl.a. sygdom,
- Materiell nød
- 'Åndelig' nød
- Synd
- Trakassering/
forfølgelser
- ++
- De mektiges
utnyttelse
- Jfr. fiende klagen
- Gudsfraværet. 22
- Jobsproblemet,
- Ytre fiender
- ++

7



Lidelsens problem i GT

- 3 svar:
 1. Skolevisdommens svar: Virkning følger årsak: det går den gode godt, og den onde ille. Jfr. Ordspråkene
 2. Forkynneren: alt er tomhet, meningsløshet
 3. Jobs bok s protest: det går ikke den gode bare godt! Job s eksempel. Gud er suveren! Hvem kan anklage ham? Job: Lidelsens kan være Guds tukt.
 1. Men også den uforståelige. Hvorfor Herre?

8



Et vanskelig trekk

- Hvordan skal vi forstå hevnsalmene?
- Sal 58,11 Den rettferdige skal glede seg når han ser at han får hevn. Han skal vaske føttene i de urettferdiges blod.
- Sal 79,12 Herre, gi våre naboer tilbake i fanget sju ganger den spotten de rettet mot deg.
- Sal 94,1 Herre, du er en Gud som tar hevn. Tre fram i stråleglans, hevners Gud!
- Sal 139,19 Gud, om du ville drepe den lovløse, om drapsmennene vek fra meg!

9



Hvordan skal vi forstå dette?

- Jfr Jesu ord; Men jeg sier dere: Elsk deres fiender, velsign dem som forbanner dere, gjør godt mot dem som hater dere, og be for dem som mishandler dere og forfølger dere. Matt 5,44
- Forklaringer:
- Noen leser dette s uttrykk for menneskenes ondskap,, blir s et speil
- Bedre: lese dem i deres historiske kontekst: i lys av Guds pakt med folket som beskytter.
 - Ikke uttrykk for personlig hat, men Guds sak
 - Må sees i lys av at GT sier lite om livet etter døden: Gud måtte frelse/straffe allerede nå.
 - Appell til Gud; appell til den rettferdige dommer.

10



TÅLER GUD VÅRE (AN)KLAGER?

11



Den største klagen, Jesus på korset

- Mark 15,34 Og ved den niende time ropte Jesus med høy røst: "Eloï, Eloï, lemá sabaktáni?" Det betyr: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?"
- Sal 22,2-10 Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? Hvorfor er du så langt borte når jeg trenger hjelp og skriker ut min nød?
- Sal 22,19 De deler klærne mine mellom seg og kaster lodd om kappen.

12



Den største klagen, Jesus på korset

Forlatt
av
Gud

13



Den største klagen, Jesus på korset

- Jes 53,5 Men han ble såret for våre lovbrudd, knust for våre synder. Straffen lå på ham, vi fikk fred, ved hans sår ble vi helbredet.
- Fordi han selv led og ble fristet, kan han hjelpe dem som blir fristet. Hebr 2,18
- For vi har ikke en øversteprest som ikke kan lide med oss i vår svakhet, men en som er prøvet i alt på samme måte som vi, men uten synd. 16 La oss derfor frimodig tre fram for nådens trone, så vi kan finne barmhjertighet og finne nåde som gir hjelp i rette tid. Hebr 4,15-16

14



Fra klage til lovprisning.

En sang ved festreisene.

Fra dypet roper jeg til deg, Herre. 2 Herre, hør min røst!
Vend øret til mitt rop om nåde.

3 Dersom du, Herre, vil gjemme på synder, Herre, hvem
kan da bli stående?

4 Men hos deg er tilgivelse, så vi skal frykte deg.

5 Jeg setter mitt håp til Herren, jeg lengter, jeg venter på
hans ord. 6 Min sjel venter på Herren, mer enn vektere på
morgenen, vektere på morgenen.

7 Vent på Herren, Israel! For hos Herren er miskunn og
kraft til å løse ut. 8 Han skal løse Israel ut fra alle deres
synder.

Salme 130,1-8

15



Derfor – i morgen

1. Jeg vil takke deg, Herre: Lovprisningenes
plass i Salmene og i livet
2. Fra Det gamle til Det nye testamente: Salmer
og salmesang i Det nye testamente

Minner om at:

- Plansjene for i kveld finnes på:
 - <http://torreys.org/Bibelgruppe>

16